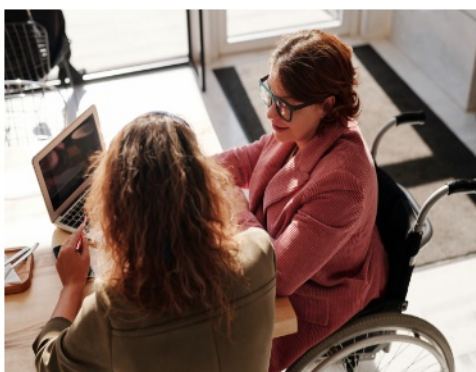

VERANTWOORDINGSRAPPORTAGE

BELEIDSKADER SOCIAAL DOMEIN

2021

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 INLEIDING	5
HOOFDSTUK 2.....	6
FINANCIËN SOCIAAL DOMEIN	6
2.1 JAAROVERZICHT 2021	6
2.2 ONTWIKKELING VAN DE RIJKSMIDDELEN.....	13
2.3 RESULTAAT OVER 2021 TEN OPZICHTE VAN BESCHIKBARE MIDDELEN.....	14
HOOFDSTUK 3.....	16
BEELD ZORGTOWIJZINGEN.....	16
3.1 KOSTEN EN AANTALLEN WMO EN JEUGDHULP 2021	16
3.2 NADERE DETAILLERING EN ANALYSE KOSTEN EN AANTALLEN WMO EN JEUGDHULP 2021	17
3.3 OVERZICHT TELEFONISCH CONTACT INWONERS MET VOORMEKAAR.....	21
HOOFDSTUK 4.....	22
INZET VAN HET UITVOERINGSPROGRAMMA.....	22
4.1 EVALUATIE KNOOPPUNT MANTELZORG	22
4.2 EVALUATIE VRIJWILLIGERSPLATFORM	23
4.3 EVALUATIE DORPSKAMERS	24
4.4 EVALUATIE TOOL ‘CHECK WAAR JE RECHT OP HEBT’	25
4.5 FINANCIËEL OVERZICHT UITVOERINGSPROGRAMMA	26

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

DE GEMEENTE BERKELLAND GEEFT UITVOERING AAN HET SOCIAAL DOMEIN DOOR ONDER ANDERE HET UITVOEREN VAN DE WET OP MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING EN DE JEUGDWET. WIJ WILLEN INWONERS DE ZORG GEVEN DIE ZIJ NODIG HEBBEN EN DAT BINNEN DE BESCHIKBARE MIDDELEN EN MET DE BESCHIKBARE MENSKRACHT.

Binnen het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ werken we hard aan deze opgave. We zetten in op preventie en op zorg die zo licht is als mogelijk en zo zwaar als nodig. Wij willen zoveel mogelijk voorkomen dat een hulpvraag uitgroeit tot een zorgvraag.

De verantwoording van het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ vindt plaats binnen de reguliere verantwoording (P&C-cyclus). Naast deze reguliere cyclus geven wij jaarlijks een extra verantwoording waarin er meer ruimte is voor een toelichting op de volgende onderdelen:

- Een financieel overzicht van de Wmo en Jeugdhulp;
- Een cijfermatige terugblik op de uitvoering van Wmo en Jeugdhulp;
- Een evaluatie van de resterende projecten uit het uitvoeringsprogramma ‘Samen Denken Samen Doen’ en de maatschappelijke effecten waar wij op sturen.

Invloed van corona op zorg en ondersteuning

Net als in 2020 had corona in 2021 een grote invloed op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners en daarmee op het sociaal domein. In raadsbrieven bent u geïnformeerd over de gevolgen voor inwoners en welk beleid we hierop hebben uitgezet. In deze verantwoordingsrapportage beperken we ons tot de gevolgen op het zorggebruik en de uiteindelijke financiële gevolgen.

We volgen in deze verantwoordingsrapportage de volgende opzet:

- Hoofdstuk 2: inzicht in de financiën in het sociaal domein;
- Hoofdstuk 3: een beeld van de zorgtoewijzingen Jeugdhulp en Wmo;
- Hoofdstuk 4: de inzet van het uitvoeringsprogramma en de maatschappelijke effecten die wij beogen;
- Bijlage 1: een verdere monitoring in de beleidsindicatoren;
- Bijlage 2, 3 en 4: aanvullende informatie bij de evaluatie van een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma ‘Samen Denken, Samen Doen’.

HOOFDSTUK 2

FINANCIËN SOCIAAL DOMEIN

IN DIT HOOFDSTUK GAAN WE IN OP DE FINANCIËN BINNEN HET SOCIAAL DOMEIN. WE GEVEN EEN BEELD VAN 2021. DIT BEELD KOMT OOK TERUG IN DE JAARRAPPORTAGE BINNEN DE REGULIERE P&C-CYCLUS VAN DE GEMEENTE, MAAR IN DEZE VERANTWOORDINGSRAPPORTAGE KRIJGT U EEN UITGEBREIDE INHOUDELIJKE TOELICHTING. TENSLOTTE VOLGT EEN SAMENVATTING VAN DE FINANCIËN EN EEN MEERJARIG VOORUITZICHT.

2.1 JAAROVERZICHT 2021

Het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ sluit 2021 af met een nadeel van €1.802.000,- (peildatum 17 maart 2022). Er vindt op dit moment nog volop afstemming plaats over de geleverde productie in 2021 met de zorgaanbieders. Het daadwerkelijke resultaat kan daardoor nog veranderen.

We zien dat het afgelopen jaar meer hulp en ondersteuning is geleverd en dat heeft effect op onze financiële jaarcijfers met name op het gebied van de Jeugdhulp.

In de volgende tabel geven we een cijfermatig overzicht van het resultaat van dit moment (voorlaatste kolom) en de afwijking ten opzichte van de begroting.

Lasten en baten 2021					
	(x 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking 2021
	Lasten				
A	Maatschappelijke Ondersteuning	10.839	11.247	11.179	69
B	PGB Jeugd	309	318	235	83
C	PGB Wmo	493	467	490	-23
D	Zorg In Natura Jeugd	11.015	11.050	12.629	-1.579
E	Algemene voorzieningen	1.852	2.318	1.734	584
F	Inburgering	395	673	424	249
G	Uitvoeringsplan Samen Denken, Samen Doen	717	1.163	324	838
H	Meerkostenregeling Covid-19	55		52	-52
I	Overhead/loonkosten	4.124	5.037	4.606	432
J	Reserves	267		248	-248
K	Taakstelling	0	-1.295	0	-1.295
	Totaal lasten	30.066	30.978	31.921	-943
L	Baten				
	Eigen bijdrage	564	467	467	-
	Incidentele baat beschermd wonen	611		692	-692
	Verevening	2			
	Inburgering				

	Uitvoeringsprogramma Samen Denken, Samen Doen	7	201	35	166
	Overige baten	86			
	Reserves	2.778	2.919	1.533	1.386
	Totaal baten	3.962	3.587	2.727	860
	Saldo	26.104	27.391	29.193	-1.802

Hieronder volgt een toelichting op de verschillende activiteiten uit deze tabel die samen het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ vormen. Er is voor gekozen om in de toelichting niet alleen de vergelijking tussen begroting en realisatie te maken. Er wordt ook een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de lasten van 2021 ten opzichte van 2020. Elke titel begint met een hoofdletter, deze hoofdletter komt terug in bovenstaande tabel.

A Maatschappelijke ondersteuning

Om meer duidelijkheid te kunnen geven over de kosten van post ‘Maatschappelijke ondersteuning’, maken we gebruik van onderstaande tabel met een verder uitgesplitst overzicht van de totale lasten per voorziening in 2020 en in 2021.

Tabel Maatschappelijke ondersteuning. Lasten per voorziening 2020 en 2021 (peildatum 17 maart 2022)(x 1.000)

Soort	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking 2021
Algemene voorzieningen	262	238	309	-71
Mantelzorgcompliment	61	46	35	11
Ondersteunende begeleiding	6	0	0	
Vervoersvoorzieningen	925	752	921	-169
Woonvoorzieningen	227	290	465	-175
Rolstoelen	262	225	224	1
Onderhoud Wmo voorzieningen	20	196	99	97
Huishoudelijke verzorging	3.370	2.380	4.417	-2.037
Ondersteuning Thuis	1.570	2.416	342	2.074
Huishoudelijke Hulp Toelage	11	190	0	190
Begeleiding Individueel (inclusief dagbesteding)	4.029	4.354	4.277	77
Overige	95	160	88	72
Totaal	10.839	11.247	11.178	69

Binnen de voorziening ‘Maatschappelijke ondersteuning’ is sprake van een nadeel van € 105.000. Naast een paar kleine afwijkingen is dit nadeel vooral te verklaren door een toename van de lasten van de zogenaamde ‘oude’ Wmo voorzieningen (woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen, inclusief het onderhoud van voorzieningen) en dan met name de vervoersvoorzieningen.

Ten opzichte van de begroting is er een voordeel zichtbaar op Huishoudelijke Hulp, Ondersteuning Thuis en de Huishoudelijke Hulp toelage. Het voordelig verschil ten opzichte van de begroting bedraagt € 227.000. Op begeleiding en dagbesteding is sprake van een klein voordeel van € 77.000.

Zoals te zien is in de tabel, kent ‘Maatschappelijke ondersteuning’ in 2021 ten opzichte van de jaarrekening van 2020 een lastenstijging van € 513.000. In hoofdstuk 3 geven we een nadere toelichting op de

maatwerkvoorzieningen en de historische ontwikkeling daarvan. Vooral nog is de constatering dat de voornaamste lastenstijging zichtbaar is op de 'oude' Wmo voorzieningen en begeleiding en dagbesteding.

B en C Persoonsgebonden Budget (PGB) Jeugd en Wmo

De lasten op de onderdelen Persoonsgebonden budget (PGB) Jeugd en Wmo laten net als voorgaande jaren relatief weinig verschillen zien ten opzichte van de begroting en het vorige boekjaar. We kiezen er daarom voor om de toelichting voor de PGB Jeugd en Wmo samen te behandelen.

Er is sprake van een klein voordeel. In Berkelland gaan we zorgvuldig om met het inzetten van een PGB. Inwoners die een PGB aanvragen, krijgen een bewustkeuzegesprek. Uit dit gesprek komt naar voren of de inwoner een PGB kan beheren. Vanaf 2015 is er sprake van een gestaag dalende lijn voor wat betreft de lasten, die nu tot stilstand lijkt te zijn gekomen.

Waar de lasten in 2020 uitkwamen op € 802.000,- (waarop ook de begroting 2020 is gebaseerd) is er in 2021 sprake van iets lagere lasten tot een bedrag van € 725.000,-.

D Zorg in Natura Jeugd

Om dieper op de kostenpost 'Zorg in Natura Jeugd' in te kunnen gaan, maken we gebruik van onderstaande tabel met een verder uitgesplitst overzicht van de totale lasten per voorziening binnen 'Zorg en Natura Jeugd' in 2020 en in 2021.

Tabel Zorg in natura. Lasten per voorziening Jeugdhulp 2020 en 2021 (peildatum 17 maart 2022)(x 1.000)

Soort	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking 2021
Subsidie jeugd aan zet in crisistijd	9	10	5	5
Jongerenwerk Jimmy's		205	193	12
Perspectief met MDT			50	-50
Landelijke zorg	83	95	19	76
GGz en Dyslexie	1.647	1.792	2.276	-485
Opvoedhulp, verblijf en Ambulante zorg	7.978	7.904	8.760	-856
Compensatie Continuïteitsregeling corona		-	-	-
Respijtzorg	47	50	57	-7
Vervoer	36	25	33	-8
Veilig Thuis Noord Oost Gelderland	289	301	301	-
Zorg van Gecertificeerde instellingen	926	669	934	-265
Totaal	11.015	11.051	12.628	-1.578

Ten opzichte van de begroting is er vrijwel op alle jeugdzorgvormen sprake van een nadeel ten opzichte van de opgenomen begrotingsbedragen. Dit past in het beeld dat landelijk te zien is van de kosten in de jeugdhulp.

Verklaring van deze verschillen

Op de toename van de lasten voor zorg van Gecertificeerde Instellingen (GI's) zijn meerdere factoren van invloed (aangescherpte Meldcode Huiselijk Geweld en Kinder mishandeling, een betere samenwerking tussen Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen, lokale teams, de beschikbaarheid passende jeugdhulp). Er ligt een relatie tussen de toename van kosten van GI's en de toename van kosten van jeugdhulp. Als GI's namelijk betrokken

zijn, is er meestal ook sprake van zeer intensieve ambulante jeugdhulp of jeugdhulp met verblijf. Voor een groot deel gaat het hierbij om kosten voor kinderen met een voogdij-maatregel.

Als de kosten hoger zijn dan het budget dat we hiervoor krijgen, kunnen we aanspraak maken op een separate compensatieregeling van het Rijk. In verband met aanpassing van het woonplaatsbeginsel is deze(?) compensatieregeling ook aangepast. In plaats van jaarlijks kan nu nog voor de jaren 2020 en 2021 samen een aanvraag worden ingediend. Rond de zomer van 2022 brengen we in beeld hoe de kosten van voogdij voor 2020 en 2021 zich verhouden tot het budget. Indien we -net als over 2019- weer aanspraak kunnen maken op een compensatie, dan wordt die toegekend voor het jaar 2023.

In hoofdstuk 3 is een nadere toelichting opgenomen op de maatwerkvoorzieningen. Voor jeugdhulp gaat het om een totaalbedrag van € 11.814.461. Het verband tussen die kosten en de specificatie in bovenstaande tabel is als volgt:

Soort	Bedrag x 1.000	Toelichting
Reguliere kosten (facturen, subsidies e.d.)	814	Betreft met name Jongerenwerk, Veilig Thuis, Dyslexie vanaf 1 september 2021
Zorgkosten 2021	11.814	Opgenomen in hoofdstuk 3
Totaal kosten jeugdzorg	12.628	

Zoals uit dit overzicht blijkt, is de begroting 2021 grotendeels gebaseerd op de realisatie 2020. De toelichting die hierboven is gegeven, geldt daarom ook voor de afwijking ten opzichte van 2020. Daarnaast geven we in hoofdstuk 3 een nadere toelichting op de maatwerkvoorzieningen en de historische ontwikkeling daarvan.

E Algemene Voorzieningen

Dit zijn de voorzieningen waar geen verwijzing voor nodig is. In de volgende tabel worden deze verder uitgesplitst.

Tabel Lasten Algemene Voorzieningen 2020 en 2021 (peildatum 17 maart 2022) (x 1.000)

Soort	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking 2021
Subsidies	1.112	1.245	912	332
Gemeenschappelijke regelingen	691	722	727	-6
Overige	48	351	94	257
Totaal	1.852	2.318	1.734	584

Onder 'Algemene Voorzieningen' vallen met name subsidies aan verschillende instellingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de subsidies en gemeenschappelijke regelingen. We verstrekken deze subsidies, omdat deze instellingen uitvoering geven aan wettelijke taken en/of preventieve activiteiten in Berkelland. Op de begroting 2021 is een voordeel zichtbaar van bijna € 585.000,-. Dit komt met name door de afbouw van de subsidie aan Betula en de ruimte die daardoor gevormd is om succesvolle initiatieven uit het uitvoeringsplan 'Samen Denken, Samen Doen' een structureel vervolg te geven. Daarnaast is er sprake van een voordeel op de middelen voor de lokale inclusie agenda.

Tot slot hebben we de huurdersverplichtingen van Betula aan 't Twickel overgenomen. Een deel van de gereserveerde middelen is aangewend. De resterende middelen worden overgeheveld naar 2022 voor toekomstige verplichtingen. Voor het overige bestaat het resultaat uit verschillende kleine verschillen op subsidies.

F Inburgering

In 2021 is veel energie gestoken in de voorbereiding van de implementatie van de nieuwe inburgeringswet per 1 januari 2022. We hadden door de coronacrisis te maken met stagnatie in de huisvesting van statushouders.

Daardoor is de achterstand opgelopen en konden we niet aan onze taakstelling voldoen. Onze taakstelling is verdubbeld. De uitgaven liepen achter op de begroting. Dat heeft de volgende oorzaken:

- Door corona is een aantal activiteiten vertraagd
- We hebben door de coronacrisis en een tekort aan huurwoningen een achterstand opgelopen in de huisvesting van statushouders. Daardoor werd er minder geld besteed aan maatschappelijke begeleiding en trainingen.

Voor 2021 zijn middelen toegevoegd aan de algemene uitkering die we niet volledig hebben benut. Voor 2022 en daarna zijn er echter verschillende ontwikkelingen waardoor we verwachten dat we niet uitkomen met de beschikbare middelen. Het gaat dan vooral over de inzet van de nieuwe leerroutes, de ondersteuning aan de ‘ondertussengroep’ (de huidige inburgeraars) en de grote stijging in het aantal te huisvesten statushouders. Daarnaast is er, met name door een tekort aan geschikte woningen en corona, een hiaat tussen onze opdracht en het tempo waarin we deze uit kunnen voeren. Daarom worden de resterende middelen voor deze activiteit overgeheveld naar 2022 (€248.000). We zetten de komende jaren in op een goede monitoring van kosten, zodat we inzichtelijk kunnen maken of deze middelen voldoende zijn. Er zijn namelijk breed gedeelde zorgen of de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voldoende zijn om onze opdracht goed uit te voeren. Deze zorgen zijn via het samenwerkingsverband van de grootste plattelandsgemeenten P10 kenbaar gemaakt en als zodanig ook gehoord door de VNG.

G Uitvoeringsprogramma ‘Samen Denken, Samen Doen’

In hoofdstuk 4 van deze verantwoordingsrapportage gaan we inhoudelijk dieper in op het uitvoeringsprogramma en de effecten die we beogen. Er is een voordeel zichtbaar op deze activiteit. Dit komt vooral omdat hier projecten worden begroot die meerjarig kunnen zijn. In dat geval worden de totale lasten voor de gehele looptijd bij aanvang begroot, terwijl de daadwerkelijke realisatie verspreid wordt over meerdere boekjaren. Het resterende budget wordt dan overgeheveld naar het volgende boekjaar.

H Meerkostenregeling Covid-19

Naast de Compensatie Continuïteitsregeling corona konden zorgaanbieders in 2021 ook meerkosten indienen via de landelijke meerkostenregeling Covid-19.

Het gaat dan om maatregelen die zorgaanbieders hebben getroffen om het aanbod van zorg op een veilige manier plaats te laten vinden. Aanvragen konden tot 1 februari 2021 ingediend worden en zijn in regionaal verband beoordeeld.

I Uitvoeringskosten (overhead/loonkosten)

Vanaf 2018 is Voormekaar onderdeel van de gemeentelijke organisatie en daarmee ook technisch een team, net als alle andere teams van de gemeente Berkelland. Dit betekent dat de lasten worden verrekend volgens de gemeentelijke systematiek. De indirecte uitvoeringslasten (zoals huisvesting, ICT etc.) worden toegeschreven aan bedrijfsvoering. Zoals u kunt lezen in de tabel ‘lasten en baten 2021’ op pagina 6/7, zijn er lagere lasten voor uitvoering doorbelast aan het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ dan begroot. Ook in 2021 is extra geïnvesteerd in de uitvoeringsorganisatie van Voormekaar. Op het aanvullend budget dat hiervoor beschikbaar is gesteld, is een resultaat bereikt. Bij de jaarrekening stellen we voor dit resultaat over te hevelen naar 2022.

J Reserves

Onder ‘Reserves’ in de tabel ‘Lasten en baten 2021’ zijn de middelen opgenomen die resteren voor de activiteit inburgering. De gemeente Berkelland heeft een “in de plaatsstelling” opgenomen, om de verplichtingen met ’t Twickel af te wikkelen aangaande de locatie ’t Hof. Het gaat dan om het doorlopende huurcontract dat Betula nog heeft met ’t Twickel. Deze verplichtingen moeten met de middelen uit de vrijval van de afgebouwde subsidie aan Betula afgerond worden.

K Taakstelling

Op aangeven van de provincie hebben we eerdere jaren een bedrag als taakstelling in de begroting verwerkt, zonder dat deze was onderbouwd met daadwerkelijke maatregelen. Medio 2020 is een doorrekening van de plannen uit ‘Doorpakken sturen in het sociaal domein’ gemaakt. Het resultaat daarvan is opgenomen als taakstelling in de

begroting. We hebben de taakstelling in 2021 niet kunnen realiseren. Dit komt onder andere doordat de maatregelen zijn uitgesteld (regionale inkoop). Daarnaast zien we dat de vraag naar zorg in natura zowel op het gebied van Wmo als Jeugdhulp is toegenomen.

L Baten

We noemen de belangrijkste afwijkingen:

Eigen Bijdrage

De daadwerkelijke ontvangen eigen bijdragen zijn lager dan verwacht. In het voorgaande jaar heeft het CAK meer eigen bijdragen geïnd en afgedragen uit de voorgaande boekjaren..

Incidentele Baat Beschermd Wonen

Onder incidentele baat Beschermd Wonen staat in de tabel 'lasten en baten 2021' een incidentele, niet geraamde opbrengst vanuit de gemeente Doetinchem. Dit zijn middelen die uit de voorgaande jaren (2019-2020) resterend op de uitvoering van Beschermd Wonen door de Gemeente Doetinchem .

Reserves

Met ingang van de begroting 2021 maakt het beroep op de reserves onderdeel uit van het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'.

Deze begrotingspost kent de volgende opbouw en realisatie:

Beroep op reserve	Begroot	Realisatie	Afwijking
Overheveling uit 2020	-22	-5	-17
Overheveling Betula	-267	-5	-262
Inburgering: Powervrouwen	-28	-28	0
Nieuwe inburgeringswet	-79	-79	-1
Uitvoeringsprogramma	-875	-282	-593
Investeren in Voormekaar	-645	-313	-332
Geraamde tekort uit reserve	-1.003	-821	-182
Totaal	-2.919	-1.533	-1.386

- Inburgering Powervrouwen
Dit betreft het overgehevelde budget uit 2020. Dit is met een begrotingswijziging aan het budget toegevoegd. Dit beroep op de reserve staat daar tegenover.
- Uitvoeringsprogramma 'Samen Denken Samen Doen'
Dit betreft het beroep op de reserve voor de middelen van het uitvoeringsplan. In de realisatie is de dekking van de daadwerkelijke lasten opgenomen.
- Investeren in Voormekaar
Tijdelijk worden er in 2020 en 2021 aanvullende middelen ingezet voor Voormekaar. Hier is voor 2021 een bedrag gemoeid van € 645.000. De niet bestede middelen zijn niet aan de reserve onttrokken.
- Geraamde tekort
Net als voorgaande jaren wordt het geraamde tekort in de begroting bij de jaarrekening onttrokken aan de reserve. Voor een toelichting op het werkelijke tekort verwijzen we u naar paragraaf 2.3.

2.2 ONTWIKKELING VAN DE RIJKSMIDDELEN

Zoals vorig jaar ook is aangegeven, zijn de middelen die het Rijk beschikbaar stelt sinds 2019 niet meer als apart onderdeel van de algemene uitkering zichtbaar. Het is daarmee ook niet meer volledig te bepalen in hoeverre wij als gemeente gecompenseerd worden voor de uitvoering van de taken in het sociaal domein. Dat zou er toe kunnen leiden dat onder de invloed van autonome prijsontwikkelingen de taakstelling verder onder druk komt te

staan. Terwijl we daar eigenlijk, maar dus niet specifiek te herleiden, voor worden gecompenseerd in de algemene uitkering. Het college hanteert daarom de volgende uitgangspunten:

- het aandeel van de algemene uitkering sociaal domein is gebaseerd op de oorspronkelijke integratie-uitkering Sociaal Domein zoals die tot en met 2018 bestond (voor Jeugd en Wmo);
- wanneer de algemene uitkering stijgt (acres), wordt deze naar rato toegerekend aan het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’;
- wanneer het Rijk een specifieke vergoeding voor een beleidsmatige ontwikkeling voor Jeugd en Wmo toevoegt, wordt deze volledig ingezet ter dekking van het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’;
- de feitelijke stand van zaken van het programma wordt in het boekjaar zelf vastgesteld tijdens de rapportages van de reguliere planning en control cyclus.

In de volgende tabel ziet u het verloop van de rijksuitkering voor de uitvoering van de taken op het gebied van Wmo en Jeugd. Het bedrag onder ‘Wmo 1995’ is niet meer specifiek te herleiden uit de huidige opbouw van het rijksbudget en is daarom indicatief bedoeld en gebaseerd op wat we van oudsher ontvingen voor uitvoering van de zogenaamde klassieke Wmo voorzieningen, zoals rolstoelen, woningaanpassingen en woonvoorzieningen.

Ontwikkeling middelen van het Rijk en overige dekkingsmiddelen Sociaal Domein (x1000)						
	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroot primitief 2021	Begroot na wijziging 2021	Realisatie 2021	Afwijking 2021
Algemene uitkering aandeel SD	20.000	21.878	23.243	23.243	23.243	-
Meicirculaire 2021				1.828	1.828	1.828
Septembercirculaire 2021					260	260
Decembercirculaire 2021					246	246
Totaal	20.000	21.878	23.243	25.071	25.577	2.334

De bijstelling in de meicirculaire 2021 komt voornamelijk door de uitkomst van de arbitragezaak rondom de extra jeugdzorgmiddelen. De aanpassing in de septembercirculaire 2021 betreft voornamelijk de toerekening aan het sociaal domein van een verhoging van allerlei algemene maatstaven. De bijstelling in de decembercirculaire bestaat vooral uit een toegekende compensatie continuïteit van zorg, hetgeen ook specifiek hoort bij het sociaal domein.

2.3 RESULTAAT OVER 2021 TEN OPZICHTE VAN BESCHIKBARE MIDDELEN

Zoals in paragraaf 2.1 op pagina 10 en 11 bij de baten uit de reservemutaties is vermeld, wordt het geraamde tekort onttrokken aan de reserve. Het verschil met het werkelijke tekort ten opzichte van de rijksmiddelen is als saldo in de totale jaarrekening van de gemeente opgenomen. Om hier inzicht in te geven, volgt een overzicht van de stand van zaken over 2021 volgens deze werkwijze. **Ter verduidelijking: dit is een pro forma overzicht en is niet de manier waarop het tekort in 2021 is verwerkt in de jaarrekening.**

Soort	Begroot primitief 2021	Begroot na wijziging 2021	Realisatie 2021	Afwijking 2021
Wmo	10.453	10.645	11.179	-534
PGB	785	785	725	60
Jeugd	10.065	10.357	12.629	-2.272
Algemene voorzieningen	1.641	2.318	1.734	584
Stimuleren nieuwe vormen van zorg	875	1.163	324	839

Meerkostenregelingen Covid-19	0	0	52	-52
Inburgering	337	673	424	249
Loonkosten	4.159	5.033	4.602	431
Rente en afschrijving	4	4	4	0
Reserve			248	-248
Taakstelling sociaal domein	0	0	0	0
Subtotaal programma (baten en lasten)	28.319	30.978	31.921	-943
Af: Rijksbijdrage en reguliere eigen middelen	-26.473	-28.522	-29.554	1.032
Saldo baten en lasten (excl. reservemutaties)	1.847	2.456	2.367	89
Dekking reserve t.b.v. uitvoeringsprogr./projecten	-875	-1.809	-605	-1.204
Dekking reserve t.b.v. inburgering	0	-107	-107	-1
Dekking tekort t.l.v. reserve nadelen decentralis.	-821	-1.003	-821	-182
Dekking tekort ten laste van algemene middelen	-151	463	-834	1.297
Totaal dekking uit reserves	-1.847	-2.456	-2.367	-89
Saldo na reservemutaties	0	0	0	0

Ten opzichte van de tabel aan het begin van paragraaf 2.1 zijn de baten en lasten van het programma samengeteld en zijn de reservemutaties apart gezet, zoals we dat ook doen in de jaarrekening. Het totaal aan baten en lasten van het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ geeft hierin een nadeel van € 2.367.000. Daarvan heeft een bedrag van € 605.000 te maken met het uitvoeringsprogramma en de afwikkeling van Betula. De mutatie daarvan is opgenomen in de “dekking reserve t.b.v. uitvoeringsprogramma/projecten”. Daarnaast heeft € 107.000 betrekking op inburgering, die separaat wordt gedekt uit de reserve. Daarmee resteert een “regulier” saldo op het programma van € 1.655.000 nadelig. Dat is in feite het werkelijke tekort dat wordt gedekt uit de reserves nadelen decentralisatie en de algemene middelen.

HOOFDSTUK 3

BEELD ZORGTOEWIJZINGEN

DE GEMEENTE IS VANUIT DE JEUGDWET EN WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO) VERANTWOORDELIJK VOOR DE HULP EN ONDERSTEUNING. TOEWIJZINGEN NAAR MAATWERKVOORZIENINGEN WORDEN NIET ALLEEN GEDAAN DOOR VOORMEKAAR, MAAR OOK DOOR HUISARTSEN EN GECERTIFICEERDE INSTELLINGEN. IN DIT HOOFDSTUK VINDT U EEN OVERZICHT VAN HET AANTAL INWONERS EN DE KOSTEN PER MAATWERKVOORZIENINGEN. ER IS EEN OVERZICHT GEGEVEN VAN DE KOSTEN PER SOORT EN DAARNAAST EEN UITSPLITSING GEMAAKT OP KERNNIVEAU.

3.1 KOSTEN EN AANTALLEN WMO EN JEUGDHULP 2021

In onderstaande tabellen vindt u een overzicht van de kosten en aantal cliënten per soort van Wmo en Jeugdhulp in 2021, alsmede gemiddelde kosten per cliënt. Deze cijfers zijn gebaseerd op declaraties van zorgaanbieders die we tot medio maart 2022 hebben ontvangen over 2021. Deze cijfers zijn exclusief de betaalde bedragen aan zorgaanbieders uit hoofde van de landelijke continuïteitsregeling voor het compenseren van niet geleverde-zorg.

Zorg in natura

Wmo Soort zorg	Aantal cliënten	Kosten	Kosten/ client
01 Vervoersvoorzieningen	410	402.633	982
02 Woonvoorzieningen	109	435.708	3.997
03 Rolstoelen	250	272.144	1.089
04 Huishoudelijke Verzorging	1652	4.392.045	2.659
07 Dagbesteding	285	1.524.254	5.348
10 Begeleiding Individueel	598	2.747.090	4.594
12 Persoonlijke Verzorging	11	18.781	1.707
13 Verblijf Tijdelijk	3	2.172	724
20 Ondersteuning Thuis	152	338.720	2.228
Totaal	2.630	10.133.545	3.853

Jeugdhulp Soort zorg	Aantal cliënten	Kosten	Kosten/ client
40 Persoonlijke verzorging	3	25.125	8.375
41 Dagbehandeling	113	673.131	5.957
42 Vervoerdiensten	31	23.813	768
43 Jeugdhulp verblijf (incl.)	80	3.641.515	45.519
44 Jeugdhulp verblijf (excl. beh)	84	712.858	8.486
45 Jeugdhulp ambulante	650	3.575.137	5.500
46 Jeugdhulp crisis	26	187.022	7.193
47 Jeugdreclassering	15	55.882	3.725
48 Jeugdbescherming	127	779.727	6.140
53 Kindergeneeskunde	24	10.096	421
54 Jeugd-ggz	494	2.098.021	4.247
55 Landelijk ingekochte zorg	9	32.134	3.570
Totaal	1.098	11.814.461	10.760

Kern	Wmo			Jeugdhulp		
	Aantal cliënten	Kosten	Kosten/ client	Aantal cliënten	Kosten	Kosten/ client
Borculo/Geesteren/Gelselaar/Haarlo/Beltrum	609	2.038.293	3.347	283	2.964.539	10.475

Eibergen/Rekken	835	3.362.203	4.027	337	3.181.261	9.440
Neede/Rietmolen/Noordijk	660	2.667.550	4.042	273	3.078.775	11.278
Ruurlo	452	1.814.100	4.013	172	1.142.007	6.640
Buiten Berkelland	74	251.399	3.397	70	1.447.879	20.684
Totaal	2.630	10.133.545	3.853	1.098	11.814.461	10.760

PGB's

Bestedingen PGB budget 2021 via SVB	Aantal cliënten	Bedrag in €
Wmo (HH)	62	92.739
Wmo (Begeleiding)	60	333.559
Jeugdwet	39	215.474
Totaal	154	641.773

PGB's 2021 Kern	Wmo HH			WMO BG			Jeugdwet		
	Aantal cliënten	Kosten	/client	Aantal cliënten	Kosten	/client	Aantal cliënten	Kosten	/client
Borculo/Geest./Gelsel./Haarlo/Beltr.	19	22.217	1.169	9	35.440	3.938	6	60.864	10.144
Eibergen/Rekken	14	21.728	1.552	27	154.405	5.719	13	39.567	3.044
Neede/Rietmolen/Noordijk	25	42.374	1.695	15	112.131	7.475	16	85.972	5.373
Ruurlo	3	6.421	2.140	8	27.887	3.486	3	5.466	1.822
Buiten Berkelland	1	0	0	1	3.695	3.695	1	23.605	23.605
Totaal	62	92.739	1.496	60	333.559	5.559	39	215.474	5.525

3.2 NADERE DETAILLERING EN ANALYSE KOSTEN EN AANTALLEN WMO EN JEUGDHULP 2021

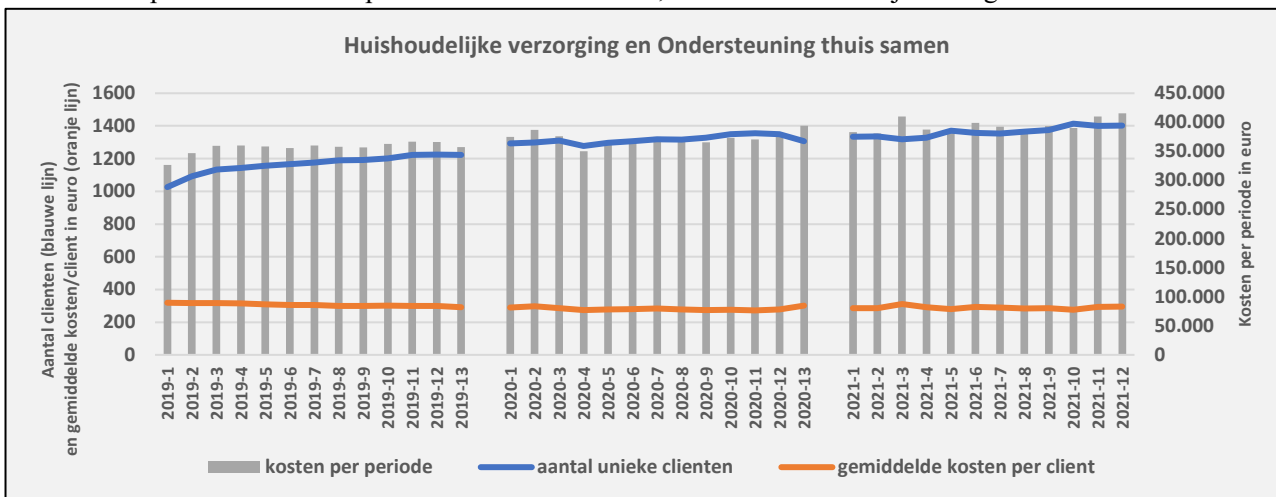
Wmo

De grootste posten binnen de Wmo bestaan naast Huishoudelijke Verzorging en Ondersteuning Thuis uit de nieuwe taken die de gemeente sinds 2015 uitvoert als dagbesteding, begeleiding, persoonlijke verzorging en kort verblijf.

Wmo Soort zorg (in natura)	2019		2020		2021	
	Aantal unieke cliënten	Kosten	Aantal unieke cliënten	Kosten	Aantal unieke cliënten	Kosten
04 Huishoudelijke Verzorging	796	2.182.509	1353	3.303.426	1652	4.392.045
20 Ondersteuning Thuis	735	2.450.780	553	1.530.595	152	338.720
Totaal	1461	4.633.289	1608	4.834.021	1711	4.730.765

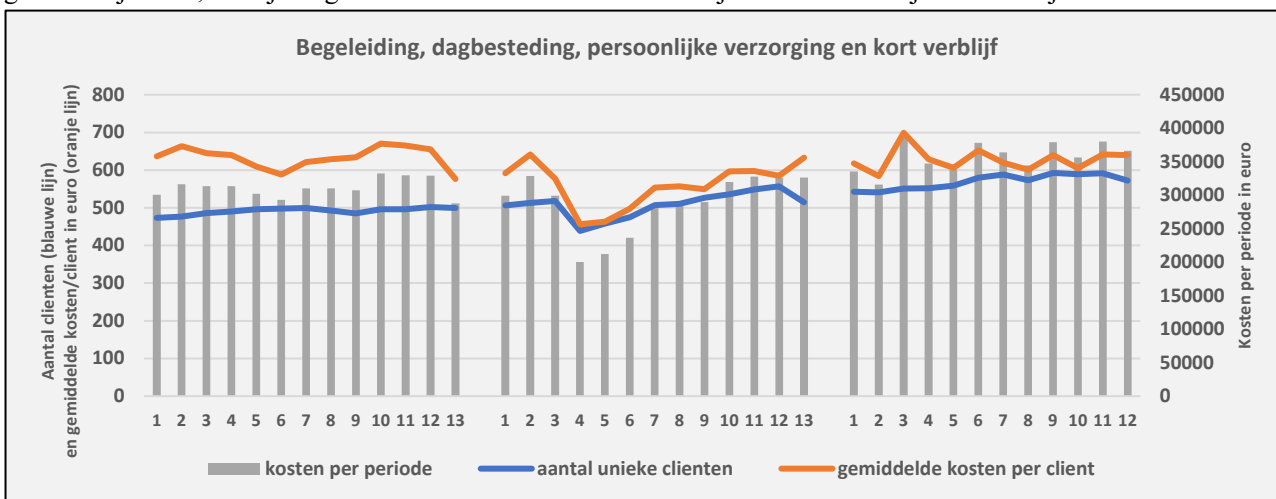
Het verloop van Huishoudelijke Verzorging en Ondersteuning Thuis laat vanaf 2018 een stijging van het aantal cliënten zien. De belangrijkste reden hiervoor is de invoering van het abonnementstarief. Tegelijkertijd dalen de gemiddelde kosten per cliënt licht. Daarbij moet in ogenschouw genomen worden dat in verband met een nieuw

administratieprotocol het aantal perioden in 2021 twaalf is, waar dat in eerdere jaren nog dertien was.

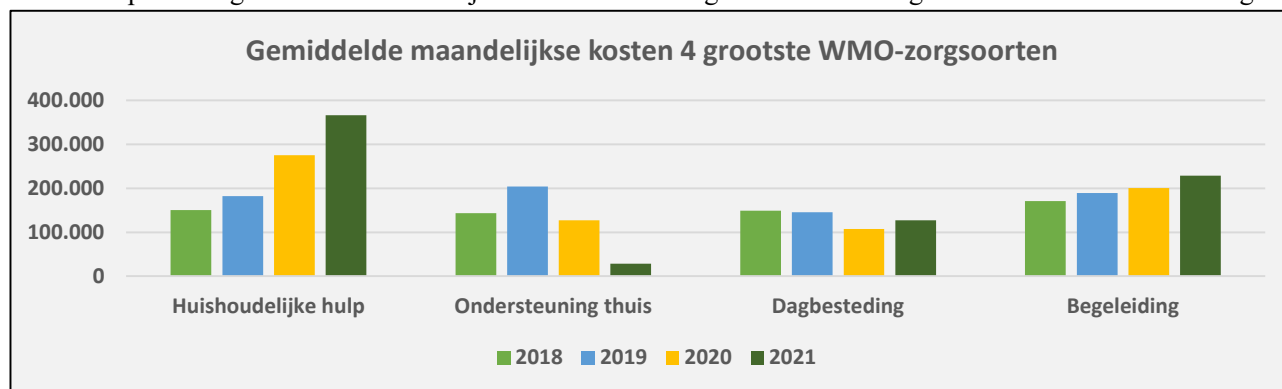
Wmo Soort zorg (in natura)	2019		2020		2021	
	Aantal unieke cliënten	Kosten	Aantal unieke cliënten	Kosten	Aantal unieke cliënten	Kosten
07 Dagbesteding	286	1.750.343	263	1.288.203	285	1.524.254
10 Begeleiding Individueel	472	2.267.375	545	2.408.526	598	2.747.090
12 Persoonlijke Verzorging	4	10.002	13	33.686	11	18.781
13 Verblijf Tijdelijk	6	19.814	1	973	3	2.172
Totaal	674¹	4.047.534	731³	3.731.388	790³	4.292.295

De totale kosten voor deze nieuwe Wmo-taken zijn in 2021 gestegen ten opzichte van 2020. Voor een deel komt dit door de lockdown in het voorjaar, waardoor bepaalde zorg in 2020 niet geleverd kon worden. Daardoor zien we een daling op de kosten van de geleverde zorg in 2020, maar aanbieders zijn hier wel voor gecompenseerd. Die kosten komen voor onze rekening, maar zijn niet opgenomen in dit hoofdstuk, omdat deze kosten niet tot individuele cliënten terug te voeren zijn. Het aantal cliënten voor de nieuwe zorgtaken binnen de Wmo stijgt al geruime tijd licht, terwijl de gemiddelde kosten over een aantal jaar bezien redelijk stabiel blijven.

¹ Doordat cliënten meerdere voorzieningen kunnen hebben is het totaal aantal lager dan de telling van de individuele onderdelen.

Het verloop van de gemiddelde maandelijkse kosten van de 4 grootste Wmo-zorgsoorten is sinds 2017 als volgt:

De stijging van de Huishoudelijke Hulp in 2021 valt redelijk weg tegen de daling op Ondersteuning Thuis. De stijging van de kosten van dagbesteding in 2021 komt voor een deel door de eerste corona-lockdown in 2020. De stijging van individuele begeleiding wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een toename van het aantal cliënten.

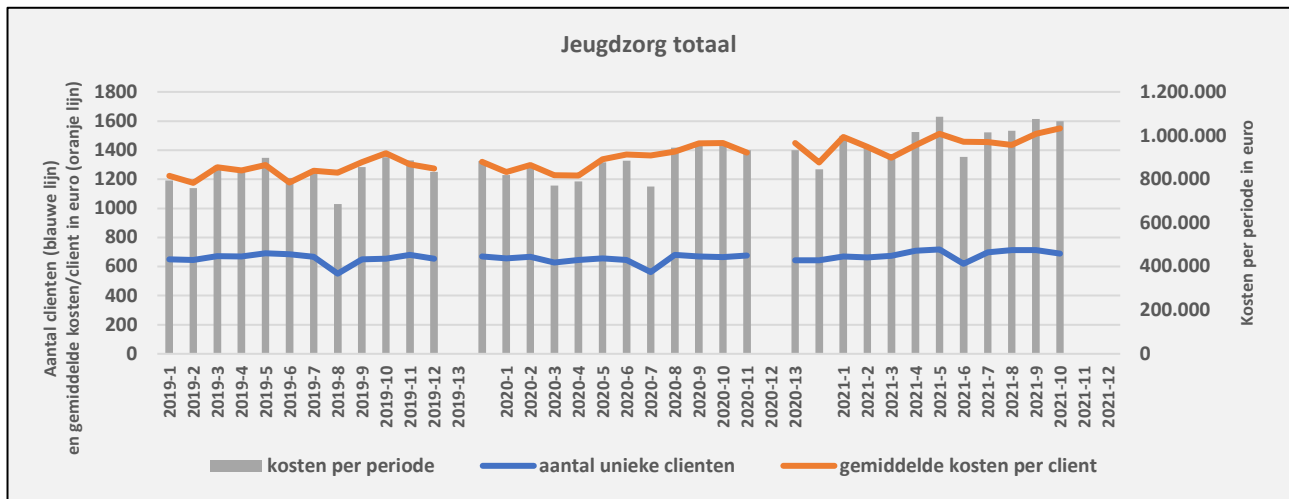
Jeugdhulp

De kosten van Jeugdhulp blijven stijgen, terwijl het aantal cliënten op lange termijn redelijk stabiel blijft. In 2020 en 2021 komt dit voor een groot deel door de kosten van jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming. Dit hangt samen met de komst van nieuwe verblijfplekken in Berkelland wat een aanzuigende werking lijkt te hebben op plaatsing van voogdijkinderen van buiten Berkelland.

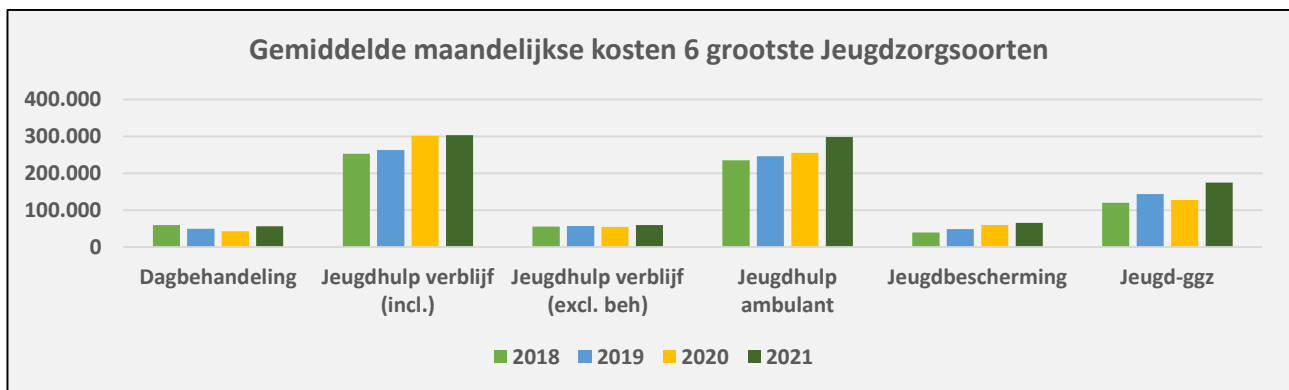
Jeugd Soort zorg (in natura)	2019		2020		2021	
	Aantal unieke cliënten	Kosten	Aantal unieke cliënten	Kosten	Aantal unieke cliënten	Kosten
40 Persoonlijke verzorging	8	19.223	5	23.492	3	25.125
41 Dagbehandeling	100	591.446	88	513.223	113	673.131
42 Vervoerdiensten	28	24.546	24	27.677	31	23.813
43 Jeugdhulp verblijf (incl.)	67	3.154.553	70	3.618.284	80	3.641.515
44 Jeugdhulp verblijf (excl. beh)	86	681.333	79	654.873	84	712.858
45 Jeugdhulp ambulante	608	2.955.631	594	3.065.349	650	3.575.137
46 Jeugdhulp crisis	9	44.356	9	99.016	26	187.022
47 Jeugdreclassering	16	73.287	22	123.213	15	55.882
48 Jeugdbescherming	97	579.255	113	710.815	127	779.727
53 Kindergeneeskunde	65	28.409	61	24.194	24	10.096
54 Jeugd-ggz	495	1.719.236	457	1.526.468	494	2.098.021
55 Landelijk ingekochte zorg	11	96.021	9	81.833	9	32.134
Totaal	1.090²	9.967.297	1.063⁴	10.468.437	1.098⁴	11.814.461

Sinds 2018 is het aantal cliënten redelijk stabiel, maar stijgen de kosten per cliënt licht. Voor een deel komt dit door reguliere indexeringen van tarieven, maar ook doordat meer zorg is geleverd. De zorgzwaarte is vooral in 2021 behoorlijk toegenomen en dan vooral in de jeugd ggz en in de ambulante zorg. Dit kan samenhangen met de impact van de coronamaatregelen op kinderen en gezinnen. De scholensluiting gaf extra reden om aandacht te hebben voor kinderen in kwetsbare gezinnen. Van professionals horen we terug dat latente problemen (zoals armoede, psychische problemen, schooluitval) door corona zichtbaar zijn geworden.

² Doordat cliënten meerdere voorzieningen kunnen hebben is het totaal aantal lager dan de telling van de individuele onderdelen.

Het verloop van de gemiddelde maandelijkse kosten van de 6 grootste jeugdzorgsoorten is sinds 2018 als volgt:

3.3 OVERZICHT TELEFONISCH CONTACT INWONERS MET VOORMEKAAR

	aantal gesprekken	Aantal meldingen	Wel gesprek geen melding
2018	7086	1854	5232
2019	7719	1792	5927
2020	7837	2082	5755
2021	7078	1826	5252

(EXCLUSIEF DIRECT CONTACT MET VMK REGISSEUR)

In bovenstaande tabel is het aantal telefonische contactmomenten met inwoners weergegeven. Als een telefoongesprek leidt tot een melding, volgt er een keukentafelgesprek. Wanneer er geen melding volgt, betekent dit dat door het telefonisch contact de inwoner ondersteund is in, of begeleid naar, het vinden van de juiste voorliggende voorziening, gebruik van een algemene voorziening of is verwezen naar een andere organisatie.

HOOFDSTUK 4

INZET VAN HET UITVOERINGSPROGRAMMA

IN 2018 ZIJN WIJ GESTART MET HET UITVOERINGSPROGRAMMA ‘SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN’. DIT UITVOERINGSPROGRAMMA IS TOT STAND GEKOMEN VANUIT DE BEHOEFTE VAN INWONERS EN PROFESSIONALS. HET VALT ONDER HET PROGRAMMA ‘ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT’, MAAR OMVAT, OM ONZE INTEGRALE AANPAK TE STIMULEREN, OOK PROJECTEN VANUIT DE PARTICIPATIEWET.

HET UITVOERINGSPROGRAMMA ZET IN OP HET REALISEREN VAN MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN IN HET SOCIAAL DOMEIN. HIERMEE WILLEN WE EEN STRUCTURELE BIJDRAGE LEVEREN AAN BETERE EN PASSENDE(?) DIENSTVERLENING VOOR INWONERS EN KIJKEN WE OOK NAAR KOSTENVERLAGING. IN DIT HOOFDSTUK EVALUEREN WIJ DE PROJECTEN BINNEN HET UITVOERINGSPROGRAMMA DIE IN DE EERDERE VERANTWOORDINGSRAPPORTAGES NIET ZIJN GEËVALUEERD.

Met het uitvoeringsprogramma beogen we maatschappelijke effecten te sorteren. Deze maatschappelijke effecten zijn op onderdelen meetbaar gemaakt met indicatoren. Deze worden jaarlijks bijgehouden en vindt u in de bijlage. Inmiddels zijn deze indicatoren aangevuld met indicatoren vanuit de beleidsdoelstellingen jeugd en het beleidskader preventie. Hiermee beogen we ook op langere termijn dat de verantwoordingsrapportage het medium is om ons beleid sociaal domein te monitoren.

In de verantwoordingsrapportage 2020 is de evaluatie over bijna alle projecten uit het uitvoeringsprogramma afgerond. Hiermee is het uitvoeringsprogramma als totaal geëvalueerd en daarmee maakt dit vanaf nu geen onderdeel meer uit van deze verantwoordingsrapportage. Van een aantal projecten was de conclusie dat deze nog tijdelijk gecontinueerd werden met middelen uit het uitvoeringsprogramma. Deze projecten worden in deze verantwoordingsrapportage wél geëvalueerd. We maken aan de hand van deze evaluatie een afweging wat het vervolg van deze projecten wordt. Ten slotte volgt onder 4.5 een actueel financieel overzicht van het uitvoeringsprogramma.

4.1 EVALUATIE KNOOPPUNT MANTELZORG

De rol van mantelzorgers is onmisbaar in de maatschappij. Door de taken die zij vervullen dragen ze bij aan de betaalbaarheid en kwaliteit van zorg. Uitval van mantelzorgers leidt al snel tot hoge maatschappelijke kosten. Het blijft dan ook van belang om mantelzorgers te ondersteunen in het langer en beter kunnen volhouden van hun zorgtaken. Op basis van deze evaluatie zien wij de volgende uitgangspunten voor de toekomst:

- We streven naar een verbetering van de toegang tot mantelzorgregelingen;
- We blijven inzetten op de groep jonge mantelzorgers;
- We behouden en verstevigen de verbinding met bedrijven, scholen, vrijwilligersorganisaties en zorginstellingen en denken met hen mee over hoe zij vanuit de werkwijze van het Knooppunt Mantelzorg dat iedereen iets kan betekenen voor de mantelzorger, zelf de mantelzorgers kunnen ondersteunen;
- We blijven mantelzorgers met complexe mantelzorgvragen laagdrempelig ondersteunen;
- We gaan samen met ketenpartners op zoek naar passend aanbod om mantelzorgproblemen op te lossen (voorbeeld project respijtvrijwilligers).

Om deze uitgangspunten waar te maken, stellen wij voor om de rol van mantelzorgcoach voort te zetten. Zij zullen mantelzorgers met mantelzorgvragen laagdrempelig ondersteunen. Deze rol blijft dan onderdeel van het brede takenpakket van de welzijnsmedewerkers. Om te voorkomen dat mantelzorg een onderbelicht thema wordt, stellen wij daarnaast voor om structureel iemand naast de mantelzorgcoaches te zetten. De huidige rol van kwartiermaker zal daarmee vervangen worden door een netwerkcoördinator. De inzet van de kwartiermaker richtte zich op het samenbrengen van partijen en het vormgeven van het project Knooppunt Mantelzorg. Nu de contouren staan, is het tijd om dit project te borgen met de rol van een netwerkcoördinator. De netwerkcoördinator

stimuleert, motiveert en faciliteert de mantelzorgcoaches om hun rol op te pakken. Daarnaast zien wij deze persoon als initiatiefnemer om de mantelzorgondersteuning in gemeente Berkelland verder te verbeteren, met in de komende periode specifieke aandacht voor de toegang tot mantelzorgregelingen. De netwerkcoördinator gaat ook op pad om het al opgebouwde netwerk te verstevigen en uit te breiden, met als doel om samen met ketenpartners op zoek te gaan naar passend aanbod om mantelzorgproblemen op te lossen. Voor de netwerkcoördinatie gaan we uit van 18 uur per week (€55.000,-). Daarnaast begroten we kosten voor het project respijt vrijwilligers en activiteiten/cursussen voor (jonge) mantelzorgers met bijbehorende PR (€10.000,-). In totaal is er jaarlijks €65.000,- nodig voor het structureel borgen en verder stimuleren van de werkwijze van het Knooppunt Mantelzorg.

4.2 EVALUATIE VRIJWILLIGERSPLATFORM

De coronacrisis heeft in de afgelopen jaren grote invloed gehad op het vrijwilligerswerk. Enerzijds was er een grote bereidheid om elkaar (vaak kortdurend en incidenteel) te helpen. Anderzijds heeft veel vrijwilligerswerk door de maatregelen langere tijd stil gelegen en was dit voor een groep vrijwilligers het moment om te stoppen met vrijwilligerswerk. Dit betekent dat de uitdagingen voor organisaties en verenigingen om vrijwilligers te vinden en binden wellicht nog groter zijn geworden en dat in veel gevallen een andere kijk op vrijwilligerswerk nodig is om nieuwe groepen vrijwilligers aan te trekken. Vrijwilligerswerk heeft een maatschappelijke waarde: voor de vrijwilliger, de ontvanger van vrijwilligerswerk maar ook voor de leefbaarheid in de kernen.

In 2020 zijn we samen met 15 organisaties gestart met het Platform Vrijwilligers Berkelland. Een plek en platform waar kennis, kunde en ervaring op het gebied van vrijwilligerswerk gedeeld kan worden. Met het Platform beoogden we het vrijwilligerswerk een stimulans te geven en wilden we de (lokale) vrijwillige inzet behouden en vergroten. We streefden daarbij naar een besparingspotentieel voor de kosten in het sociaal domein. We constateren echter dat het Platform Vrijwilligers niet werkt als sturingsmaatregel. We kunnen niet aantonen dat de komst van het Platform Vrijwilligers leidt tot meer vrijwilligers, die een deel van de kosten in het sociaal domein ondervangen. Wel zien we dat een aantal concrete resultaten succesvol zijn.

Met het digitale platform Berkelland Doet! is het gelukt om vraag en aanbod overzichtelijker in beeld te krijgen. Een diversiteit aan organisaties en verenigingen maakt onderdeel uit van dit platform, waardoor er minder versnippering is en capaciteiten beter benut worden. Dit onderdeel van het Platform Vrijwilligers willen we dan ook voortzetten. Hier is vanuit de gemeente weinig inzet voor nodig. Daarnaast blijkt dat een grote groep (ruim 100) organisaties en verenigingen zich hebben aangesloten bij het Platform. Zij ontvangen de nieuwsbrief en nemen deel aan de bijeenkomsten waar kennis en ervaringen uitgewisseld worden. Deze bijeenkomsten worden goed gewaardeerd. Vanuit deze bijeenkomsten komen vragen naar voren die leven bij organisaties en verenigingen. Er blijft een behoefte vanuit deze partijen om antwoord te krijgen op deze vragen. Wij vinden het logischer om de functie van vraagbaak te beleggen op een 'natuurlijke vindplaats', zoals bijvoorbeeld de Sport Federatie Berkelland. Er zijn al combinatiefunctionarissen werkzaam die deze rol deels vervullen. Wij onderzoeken of deze rol bij hen uitgebreid/versterkt kan worden. De georganiseerde bijeenkomsten hebben een duidelijke meerwaarde. Wij stellen voor om ook dit onderdeel voort te zetten.

Naast deze behaalde resultaten zien we aanvullende vragen waar we als gemeente op willen inspelen:

- Organisaties en verenigingen gaan verschillend om met vrijwilligers, bijvoorbeeld als het gaat om waardering en het wel/niet aanbieden van een vrijwilligersovereenkomst. Ook zijn er vragen over beleid rondom ongewenst gedrag. Dit vraagt om meer uniformiteit in de vorm van vrijwilligersbeleid. Vanuit de gemeente nemen wij het initiatief om tot dit beleid te komen.
- We zien een mogelijkheid om cliëntondersteuning lokaal anders vorm te geven met de inzet van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen. Dit vraagt om een aanspreekpunt voor onder andere afstemming, coördinatie en deskundigheidsbevordering.

Voor genoemde onderdelen zien wij een rol weggelegd voor de netwerkcoördinator die ook werkzaam is om de werkwijze van het Knooppunt Mantelzorg te stimuleren. Voor de te behouden onderdelen van het Platform Vrijwilligers en de aanvullende taken (vrijwilligersbeleid en cliëntondersteuning) gaan we uit van 8 uur per week (€25.000,-). Aanvullend vragen we een budget voor het organiseren van de bijeenkomsten en activiteiten (€2.500,-). In totaal komen we op een structureel budget van €27.500,-.

4.3 EVALUATIE DORPSKAMERS

In het afgelopen half jaar hebben ruim 100 inwoners zich gemeld bij de dorpskamers in Eibergen en Neede. Een groot deel van deze inwoners komt regelmatig op bezoek, zo'n 10% komt meerdere dagdelen per week. We schatten in dat er nog een groter bereik mogelijk is. We concluderen dat de komst van de dorpskamers een positief effect heeft op onze inwoners. Het biedt hen een zinvolle daginvulling, het vergroot het sociale netwerk en het biedt kansen om stappen te zetten op de participatieladder. We zien de potentie om de dorpskamers in de toekomst vaker in te zetten als middel voor inwoners om stappen te zetten op de participatieladder. Hoewel we nog niet concreet kunnen aantonen dat we met de komst van de dorpskamers ook kosten besparen binnen de Wmo, verwachten we wel dat de dorpskamers voorliggend kunnen zijn op een maatwerkvoorziening.

We schatten in dat de dorpskamers kunnen bijdragen aan een succesvolle 'landing in de wijk' voor mensen die van een beschermde woonvorm uitstromen naar reguliere huisvesting in de wijk. We zien daarnaast dat de dorpskamers een natuurlijke vindplek zijn voor mensen uit de (O)GGZ doelgroep. Deze doelgroep is daarmee steeds beter in beeld, waardoor mensen (indien nodig) makkelijker richting passende ondersteuning begeleid kunnen worden. Tot slot zien we voor de toekomst ook de mogelijkheid om de dorpskamers in te zetten als locatie waar mensen zonder een vaste woon- of verblijfplaats hun post kunnen halen (briefadres). Indien er meer aan de hand is, kunnen ook deze mensen (indien nodig) begeleid worden naar passende ondersteuning.

Aandachtspunten

De locatie in Eibergen behoeft aandacht. De ruimte in de bibliotheek wordt op dit moment als minder passend ervaren vanwege de grootte, maar met name vanwege de beperking om bepaalde activiteiten te ontplooiën. Een alternatieve locatie is nog moeilijk te vinden. Een ander aandachtspunt richt zich op de andere inwonersinitiatieven op het gebied van ontmoeten, zoals de Weggeefwinkel in Eibergen en het Burgerlokaal in Borculo. Een groot deel van deze initiatieven subsidiëren we op dit moment niet. Dit vraagt een nadere uitwerking op de vraag welk initiatief wel of niet in aanmerking komt voor een subsidie.

We kunnen concluderen dat er in een half jaar tijd al mooie resultaten zijn bereikt, maar dat we nog te weinig beeld hebben om de keuze te maken voor een structurele investering in de dorpskamers. De komst van de dorpskamers heeft een lange aanloop gehad. Afbouwen van een dergelijke voorziening is relatief eenvoudig, het opnieuw opbouwen ervan niet. Het stopzetten van één dorpskamer brengt het risico met zich mee dat inwoners de afstand tot de overgebleven dorpskamer te groot vinden en er daardoor geen gebruik van maken. Dit zien we bijvoorbeeld terug in de lage animo voor de dorpskamers door inwoners van Ruurlo. Om tot een zorgvuldige afweging te komen of de dorpskamers echt een meerwaarde hebben, stellen wij voor om de subsidie na september 2022 met een half jaar te verlengen. In het najaar 2022 kunnen we dan een goede afweging maken. Daarna verwachten we meer zicht te hebben op de groei van het aantal bezoekers, hebben we meer zicht op het effect van de dorpskamers en kunnen we beter inschatten wat de meerwaarde van een dorpskamer is als voorliggende voorziening op duurdere geïndiceerde zorg. De keuze voor een eventuele structurele investering leggen wij dan opnieuw voor.

4.4 EVALUATIE TOOL 'CHECK WAAR JE RECHT OP HEBT'

Inwoners met een laag inkomen of schulden hebben minder te besteden. De gemeente Berkelland kent daarom meerdere regelingen die onze inwoners kunnen aanvragen en ertoe leiden dat volwassenen en kinderen mee kunnen doen aan de samenleving. Hierbij valt te denken aan de minimaregelingen en bijzondere bijstand. Steeds weer blijkt dat deze doelgroep het bestaan van en de toegang tot deze regelingen niet goed weet te vinden. Inwoners die deze ondersteuning nodig hebben, ploeteren onnodig lang voort of trekken pas aan de bel als het te laat is. Omdat wij het belangrijk vinden dat inwoners gebruik kunnen maken van onze regelingen, is er vanuit het uitvoeringsprogramma extra geïnvesteerd in de informatievoorziening op het gebied van armoede. De online tool 'Check waar je recht op hebt' vervult hierin een essentiële rol.

Via de online tool 'Check waar je recht op hebt' op Berkellandwijzer kunnen inwoners met behulp van enkele vragen inzicht krijgen in regelingen waar deze mogelijk recht op heeft. De tool geeft overzichtelijk weer

welke regelingen er bestaan en waarvoor je in aanmerking komt. Ook worden de betreffende links en/of aanvraagformulieren aan de betrokkene getoond.

We zien dat de Berkellandwijzer goed wordt gevonden de afgelopen jaren. Zo is het aantal sessies meer dan verdubbeld; van 5.515 in 2020 naar 12.111 in 2021. Ook het aantal bezoekers is meer dan verdubbeld; van 3.027 in 2020 naar 7.736 in 2021. Deze toename zien we ook terug in het gebruik van de tool ‘Check waar je recht op hebt’. Het aantal gebruikers ligt voor 2021 op 561. Daarnaast wordt samen met het communicatiebureau Hollandsch Welvaren verder gebouwd aan de online aanwezigheid en bereikbaarheid van onze gemeente via de Berkellandwijzer. Aangezien de tool prominent op de Berkellandwijzer aanwezig is, verwachten we dat het bezoek en gebruik alleen maar zal toenemen.

In de informatievoorziening over onze minimaregelingen en bijzondere bijstand is de online tool ‘Check waar je recht op hebt’ een belangrijke pijler. Periodieke wijzigingen van bijstandsnormen, beleidswijzigingen en of toevoegingen aan ons minimabeleid kunnen eenvoudig worden verwerkt in de tool. Dit in tegenstelling tot papieren ‘sociale kaarten’. Het is duidelijk dat de tool goed bezocht en gebruikt wordt en de verwachting is dat dit de komende jaren verder toeneemt. Daarom willen we de tool structureel borgen in ons beleid, waarvoor een budget van €3.500 per jaar nodig is.

4.5 FINANCIËEL OVERZICHT UITVOERINGSPROGRAMMA

Financieel overzicht projecten uitvoeringsprogramma Samen Denken Samen Doen

Project	Totale inzet middelen vanuit het uitvoeringsprogramma
A. Werken vanuit de bedoeling; Eén Verordening sociaal domein	€ 33.000
B. Bestaande netwerk sociaal domein herijken	€ 0
C. Berkellandwijzer (inclusief nieuw te ontwikkelen platform voor vrijwilligers en verenigingen)	€ 50.000
D. Eén gezin, één plan, één regisseur	€ 0
E. Onafhankelijke cliëntondersteuning	€ 0
F. Multifunctionele Ontmoetingsplekken	€ 228.000
G. Platform Vrijwilligers	€ 86.000
H. Dementievriendelijke samenleving	€ 134.000
I. Ondersteuning thuis	€ 0
J. Meedoenapplicatie en meedoenarrangement	€ 201.000
K. Jongerenwerk en Jimmy's	€ 607.000
L. Sterk netwerk gericht op preventie	€ 0
M. Pilot steungezinnen	€ 43.000
N. POH-jeugd	€ 256.000
O. Heerlijk thuis in huis	€ 76.000
P. Meldpunt niet acute zorg	€ 5.000
Q. Vroegsignalering	€ 112.000
R. Platform Financieel Gezond Berkelland	€ 0
S. Tool Check waar je recht op hebt	€ 17.000
T. Toegang tot schuldhulpverlening	€ 0
U. Stimuleren van een rookvrije sportomgeving	€ 0
V. Clubkadercoach	€ 110.000
W. Welzijn op recept	€ 10.000
X. Preventie Platform Jeugd	€ 104.000
Y. Knooppunt Mantelzorg	€ 283.000
Z. Kleine projecten en onvoorzien	€ 80.000
Totaal kosten uitvoeringsprogramma	€ 2.435.000

Berkolland